

Motion till riksdagen 2011/12:C286

av **Staffan Anger (M)**

Smarta elnät

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kommuners planarbete.

Motivering

För att vi ska kunna nå Sveriges mål om minskade koldioxidutsläpp måste vi främja och uppmuntra till användande av ny och grön teknik. Vi ska kombinera lönsamhet med miljövänligt tänkande i utvecklingen av vår levnadsstandard.

Produktion och konsumtion av elektricitet utvecklas i samband med den tekniska utvecklingen, och framtidens produktion och behov kommer inte att se likadana ut som de gjort i historien. Trots den snabba teknikutvecklingen är dagens kraftnät byggda för central elproduktion. Produktionen sker främst i stora kraftverk i norra Sverige och transporteras sedan söder ut till hushåll och företag. Det är svårt att förutsäga användningsbehovet vid en viss tidpunkt då elförbrukningen varierar stort över dygnet. När nya och miljövänligare alternativ blir vanligare blir det svårt att leda ut elektricitet från de platser där den framställs för överföring till konsumenterna. Produktion i liten skala på exempelvis hustak hos enskilda konsumenter gör även att det blir svårt att planera och förutspå utbud och efterfrågan.

Nya källor för elektricitet är vindkraftsparker, solpaneler och vågkraft. De geografiska platserna för dessa nya energikällor är inte desamma som för den mer traditionella energiproduktionen, vilket kräver att kraftnätet byggs ut. De nya energikällorna är även mycket oförutsägbara och förutsättningarna kan variera varje timme. Då elektricitet i praktiken måste konsumeras samtidigt som den produceras leder för hög produktion till ineffektivitet och för låg i värsta fall till strömavbrott. För att bygga om systemen i syfte att energieffektivisera kan man använda sig av så kallade smart grids, även kallade smarta

Fel! Okänt namn på

elnät. Med hjälp av smart grids kan variationen balanseras och öka stabiliteten i näten. Dess avancerade styr- och mätinstrument kan på ett mycket mer detaljerat sätt än idag mäta och förutspå elektricitetsförbrukningen. De smarta elnäten hjälper på så sätt till att anpassa produktionen av elektricitet efter given efterfrågan. Med hjälp av enkla medel kan kommande generationer av vitvaror och andra hushållsapparater utrustas med möjligheten att anpassa förbrukningen efter vad kostnaden är vid varje tillfälle. Därmed kan förbrukningen styras så att efterfrågan utjämnas. En efterfrågan som inte varierar alls över dygnet är svår att uppnå men varje steg i en sådan riktning innebär ökad effektivitet i elnätet och minskade kostnader för att ha beredskap för en nivå som bara behövs vid enstaka tillfällen på dygnet. Det är möjligt att ha olika taxor för olika tidpunkter och på så sätt styra användning som är priskänslig men inte tidskänslig. Flera stora vitvarutillverkare är redo att inom några år påbörja leveranserna av nya modeller med inbyggda små datorer som kommunicerar med smarta elnät. Samma utveckling är sannolik för laddning av elbilar (kan oftast laddas nattetid).

Det är viktigt att planarbetet i kommuner och regioner anpassas till utvecklingen, varför särskilda projekt i samarbete med byggnadskontor kan vara värdefulla. Det är välkomnande att Energimyndigheten tillsammans med Vinnova har anslagit medel till en förstudie om en satsning på smarta elnät i Norra Djurgårdsstaden. Projektet bör beröra fler bostadsområden och städer så att våra kommuner och landsting kan bli ledande och goda exempel på energieffektivisering. Regeringen borde starta ett gemensamt projekt med exempelvis Sveriges Kommuner och Landsting och även enskilda kommuner för att se över hur man i planarbetet fastställer att all nybyggnation redan från början ska vara anpassad för smart grids.

Förändrat beteende kräver tid för omställning. För att påskynda processen och för att kunna kräva den privata sfären på effektiv energianvändning måste våra kommuner statuera som goda exempel. Det behövs särskilda ansträngningar så att kommunerna fasar ut mindre miljövänliga former av eldistribution i sin samhällsplanering, exempelvis av detaljplaner, översiktsplaner och bygglov. Ska vi minska våra utsläpp av växthusgaser med 30 % till år 2020 och därefter minska dem ytterligare måste utvecklingen av kommunernas planarbete för smart grids rimligen vara ett steg på vägen.

Stockholm den 4 oktober 2011

Staffan Anger (M)